

Otázka: Psychické jevy

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Daniela

Psychické jevy: motivační a volní procesy, emoce a učení

- **Motivační procesy**

- Hodnotí různé skutečnosti, vyjadřují prožívání subjektivního stavu a vztahu k působícím podnětům.
- Tyto procesy se nazývají **emoce** a **city**.

- **Motivy**

- **motiv**= pohnutka zaměřená na uspokojování určitých **potřeb**
- **vnitřní motiv**- Závisí na tom, co chceme (př.: osobní růst...)
- **vnější motiv**- Ovlivňuje nás vnější prostředí např.: čas, názory jiných...
- **Konflikt motivů**
- = rozhodování mezi dvěma způsoby **uspokojování potřeb**
- může jít o konflikt ryze **pozitivní** (př: rozhodování mezi zmrzlinou a dortem) či mohou přinášet **pozitiva i negativa** (př: učit se a nevyspat se x vyspat se a neučit se)

- **Potřeby**

- = pociťovaný nedostatek nebo nadbytek něčeho
- Dle amerického psychologa Abrahama Maslowa jich je **5**
- → **Maslowova hierarchie potřeb**
- Tyto potřeby pak tvoří pomyslnou **pyramidu**, jejíž spodní část představují potřeby **základní, s nejvyšší prioritou**. Teprve po jejich naplnění usiluje člověk o uspokojení potřeb výše v hierarchii pyramidy.

- **Pudy**= vrozené pohnutky, nutkání (př: mateřský pud, hlad...)

- **zájmy**= získaný kladný motiv k nějaké činnosti či předmětu, který pak označujeme jako **zálibu**

- **povinnosti**= motivy determinované vnějším prostředím

- **ideály**- Jsou pro daného člověka dokonalé stavy, objekty či cíle.

- **cíle**- účel našich motivů

- a) jednoduché- př: umět 10 slovíček z Aj

- b) komplexní- př: jednou být na VŠ

- krátkodobé- př: na zítra

- střednědobé- př: v létě

- dlouhodobé- př: jednou bych

- cíle by také měly být konkrétní, měřitelné, námi přijaté, realistické (sebekritičnost), regulovatelné (od kdy do kdy je chci splnit), přitažlivé a průběžně obměňované

- **vůle**= vědomé úsilí vedoucí k dosažení vytyčeného cíle, **záměru**, skrze překonávání **překážek (vnitřní- úzkost, sebevědomí...vnější- nemoc, zákaz...)**

- **impulzivní jednání**= impulzivní jednání bez racionální úvahy, ovládané pudy či potřebami, city

- **volní jednání**= racionálně uvážené, vědomé

- **volní vlastnosti**= vlastnosti podmíněné vůlí člověk

- - Kladné mají své protipóly

- Př:

- zodpovědnost **x** nezodpovědnost
- rozhodnost **x** nerozhodnost
- rozvážnost **x** nerozvážnost
- ...

- **Emoce**

= stav **vzrušení** projevující se až **fyzilogickými změnami** organismu

- Nadřazené citům (př: radost, hněv...)

- Emoce se skládá ze subjektivního prožitku, tělesného projevu (výraz...) a expresivního chování (pláč)

- **Emoce- dělení**
- **afekt**- velmi intenzivní, krátkodobá emoce
- **nálada**- méně intenzivní, dlouhodobější emoce
- **vášeň**- intenzivní, dlouhodobá emoce

Emoce- základní (nižší) a **vyšší**

vyšší

- intelektuální- př: cit pro pravdu...
- morální- stud, empatie...

- **Učení**

= aktivní proces získávání zkušeností

1. **záměrné**- př: ve škole, sebevzdělávání...
2. **bezděčné**- př: při hře, běžné činnosti...

podmiňování

- **klasické**- dle I. P. Pavlova nevědomé (př: bojíme se zubaře, zubař způsobuje bolest, proto se ho automaticky bojíme)

- **operativní**- vědomé, jednáme tak úmyslně (př: uklouznu na ledu → příště si dám pozor...)
- **vědomosti**- osvojené poznatky v podobě vzorců, pravidel, pojmů... (znalost Pythagorovy věty...)
- **dovednosti**- učením získané dispozice k nějaké činnosti (př: dovednost tance...)

Druhy učení

- **sociální**- formuje charakter a motivy (žitím mezi lidmi)
- **pokus-omyl**- řada náhodných pokusů, ze kterých si zapamatujeme ten, jenž vedl k výsledku (hlavolamy...)
- **vhled**- spontánní, náhlé pochopení situace = tzv. „aha efekt“
- př: Köhlerův šimpanz Sultán- s pomocí tyče dosáhl na banány umístěné mimo jeho klec
- **záměrné**
- **bezděčné**
- **Plató efekt**= fáze učení, kdy dochází k uvážnutí učení např: následkem negativních činitelů

Podmínky efektivního učení

- **vnější**- atmosféra prostředí, vliv školy, rodiny či skupiny...
- **vnitřní**- metoda učení, osobní vlastnosti (píle), vědomosti, zkušenosti, dovednosti, motivace, momentální stav (únava...)

Specifické poruchy učení

- **dyslexie**- porucha čtení
- **dysgrafie**- porucha psaní
- **dysortografie**- porucha při osvojení pravopisu
- **dyskalkulie**- potíže s počítáním
- **dysmúzie**- porucha hudebních schopností
- **dyspraxie**- špatná obratnost
- **dyspinxie**- potíže s kreslením